

Eerlijke
Verzekeringswijzer

Samenvatting Praktijkonderzoek Bont en Exotisch Leer

Een praktijkonderzoek voor de Eerlijke Verzekeringswijzer
(in Samenwerking met Bont voor Dieren)

Datum: 23 februari 2016

Naritaweg 10
1043 BX Amsterdam
Tel: +31-20-8208320
E-mail: profundo@profundo.nl
Website: www.profundo.nl

Samenvatting

Het praktijkonderzoek Bont en Exotisch Leer richt zich op de tien grootste verzekeraars op de Nederlandse markt voor levensverzekeringen. Onderwerp van onderzoek zijn hun beleggingen in modehuizen die gebruik maken van bont en exotisch leer, afkomstig van dieren die worden gevangen of gefokt voor hun vacht of huid, in kleding, schoenen en accessoires (tassen, riemen, portefeuilles, etc.).

Het onderzoek is uitgevoerd door Profundo in opdracht van de Eerlijke Verzekeringswijzer, in samenwerking met Bont voor Dieren. Vanuit de Eerlijke Verzekeringswijzer heeft de Dierenbescherming initiatief genomen tot dit praktijkonderzoek.

Het praktijkonderzoek richt zich op de volgende onderwerpen:

- Analyse van het dierenwelzijnsbeleid van verzekeraars toegespitst op de productie van en handel in producten die bont en exotisch leer bevatten;
- Investeringsrelaties van de verzekeraars met een selectie van zeven internationale modehuizen;
- Toepassing van het verantwoord beleggingsbeleid met betrekking tot de productie en handel in bont en exotisch leer, in de vorm van screening, dialoog, stemgedrag en uitsluiting van de geselecteerde modehuizen.

Het onderzoek richt zich op de volgende verzekeringsgroepen:

- Achmea
- Aegon
- Allianz
- APG (Loyalis)
- ASR
- Delta Lloyd
- Generali
- NN Group
- Legal & General
- Vivat Verzekeringen

Voor deze verzekeraars is onderzocht of zij aandelen of bedrijfsobligaties beheren van de volgende internationale modehuizen, gespecialiseerd in de verkoop van luxe kleding en accessoires:

- Aeffe
- Burberry
- Hermès
- Jimmy Choo
- Kering
- LVMH - Louis Vuitton
- Prada

Beleggingen

Uit het onderzoek blijkt dat alle tien verzekeraars aandelen in beheer hebben van twee tot zes van de geselecteerde modehuizen. Voor één modehuis, Aeffe, zijn geen beleggingen aangetroffen.

De tien verzekeraars investeren in totaal € 1 miljard in aandelen en bedrijfsobligaties van de geselecteerde bedrijven. De overgrote meerderheid (91%) van de beleggingen komt voor rekening van vier verzekeraars: Legal & General (31,3%), Allianz (25,9%), APG (20,5%) en NN Group (13,3%). Vijf verzekeraars zijn goed voor 9% van de beleggingen: Achmea (0,1%), Aegon (5,1%), Delta Lloyd (0,8%), Generali (2%) en Vivat (1%). Over de omvang van de beleggingen van ASR, in twee van de zeven geselecteerde bedrijven, zijn geen gegevens beschikbaar.

Meer dan de helft (52,5%: € 526,6 miljoen) van de totale beleggingen van de tien verzekeraars betreft aandelen en bedrijfsobligaties van LVMH Louis Vuitton, gevolgd door beleggingen in Burberry (28,6%: € 286,7 miljoen) en Kering (13%: € 130,7 miljoen).

Dit betekent dat 94% van de beleggingen plaatsvindt in bovenstaande drie modehuizen.

Dierenwelzijn

De basis voor dierenwelzijnsbeleid vormen de Vijf Vrijheden van dieren:

- Vrij van honger, dorst of onjuiste voeding door middel van gemakkelijk toegang tot vers water en een adequaat rantsoen;
- Vrij van fysiek en fysiologisch ongemak door het beschikbaar stellen van een geschikte leefomgeving inclusief onderdak en een comfortabele rustplaats;
- Vrij van pijn, verwonding of ziekte door middel van preventie en een snelle diagnose en behandeling;
- Vrij van angst en chronische stress door middel van voorzieningen en behandelingen die lijden voorkomen;
- Vrij om natuurlijk (soort eigen) gedrag te uiten doormiddel van voldoende ruimte, goede voorzieningen en gezelschap van soortgenoten bij kuddedieren.

Deze vrijheden zouden ook ten grondslag moeten liggen aan het beleid van verzekeraars. Op basis van dit principe kan dan een vertaalslag worden gemaakt naar verschillende sectoren: zuivel- en vleesindustrie, entertainmentindustrie en mode en kleding.

Wat betreft de productie en handel in bont en exotisch leer gaat de Eerlijke Verzekeringswijzer uit van het standpunt dat dit onnodig dierenleed veroorzaakt en in het geheel zou moeten worden uitgebannen. Het gaat bij bontproductie om het gebruik van wilde dieren, en niet om dieren die al eeuwenlang gedomesticeerd zijn. Gehouden in kleine, getraliede kooien lijden pelsdieren aan stress, gedragsstoornissen en fysiek ongemak. Op bontfokkerijen in Europa worden de dieren gedood door vergassing. Voor het doden van vossen en wasbeerhonden wordt gebruik gemaakt van elektrocutie. Buiten Europa wordt ook gebruik gemaakt van wildklemmen, vooral bij coyotes en wasbeerhonden. In China worden pelsdieren ook doodgeslagen. Reptielen die voor hun huid worden gevangen of gefokt worden vaak levend gevild omdat dit de huid soepel houdt. Door hun trage metabolisme kan het uren duren voor ze sterven. Voor pythons is in Thailand verdrinking een gangbare slachtmethode en in Vietnam worden pythons gedood door het spijsverteringskanaal af te tapen en er lucht in te blazen. In beide gevallen kan het wel 20 minuten duren voor de slang sterft. Bij de slacht van krokodillen is een gangbare praktijk dat ze niet worden gedood maar lamgelegd door de ruggenwervels te breken.

Bevindingen

Op basis van het onderzoek kan het volgende worden geconstateerd:

- Vier van de tien geselecteerde verzekeraars onderschrijven de Vijf Vrijheden van dieren: Achmea, Aegon, Delta Lloyd en Vivat;
- Drie verzekeraars - Aegon, ASR en NN Group - vinden productie en handel in bont onacceptabel. Voor ASR geldt dit ook voor de productie en handel in exotisch leer. Desondanks hebben Aegon, ASR en NN Group beleggingen in respectievelijk vier, twee en vijf van de geselecteerde modehuizen. Dit betekent dat de verzekeraars hun beleid in de praktijk niet consequent toepassen. ASR gaf aan dat de beleggingen in de twee bedrijven niet in strijd zijn met het beleid van de verzekeraar. Bedrijven die betrokken zijn bij de productie en handel in bont en exotisch leer worden niet automatisch uitgesloten. Wel wordt bij de selectie van bedrijven de voorkeur gegeven aan bedrijven die niet betrokken zijn bij de productie ervan en aan bedrijven die niet meer dan 10% van hun omzet halen uit de verkoop van bont of exotisch leer. Aegon heeft laten weten dat zij haar posities in deze bedrijven heroverweegt. Tijdens het onderzoeksproces is hierover nog geen uitsluitel gekomen;
- Achmea heeft ook beleid voor bontproductie en exotisch leer, gericht op naleving van internationale standaarden op het gebied van milieubescherming en behoud van ecosystemen. De richtlijn voor bont en exotisch leer verwijst niet specifiek naar dierenwelzijn. Het beleid sluit productie en handel in bont en exotisch leer niet uit;

Wat betreft toepassing van het beleid in de vorm van screening, beïnvloeding - engagement en stemgedrag - en uitsluiting, gaven drie verzekeraars aan dat zij bedrijven screenen op betrokkenheid bij de productie van bont (Aegon) of bont en exotisch leer (Achmea en ASR). Alleen Achmea verstreekte details over haar engagement met betrekking tot modebedrijven waarin ze investeert. Deze engagement heeft bescherming van het milieu en behoud van ecosystemen als uitgangspunt. Dierenwelzijn is geen specifiek onderdeel van de engagementrichtlijn van Achmea. Dierenwelzijn kwam wel ter sprake, ingegeven door de negatieve publiciteit over de leefomstandigheden van dieren die worden gehouden voor hun vacht of huid. Geen van de verzekeraars gaf aan dat sprake is van stembeleid of uitsluitingsbeleid in het kader van bontproductie of -handel ter voorkoming van dierenleed.

Beoordeling

Op basis van bovenstaande bevindingen is dierenwelzijnsbeleid en toepassing daarvan beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- Kwaliteit van het gevoerde beleid;
- Aantal bedrijven waarin wordt geïnvesteerd;
- Aantal bedrijven waarmee een dialoog wordt gevoerd of waarop stembeleid wordt toegepast;
- Toezegging om het beleid en/of de toepassing ervan te verbeteren, binnen een jaar na publicatie.

De beoordeling leidt tot de volgende scores:

- Achmea scoort 'twijfelachtig' (5) voor haar beleid en de toepassing ervan in de vorm van dialoog met de modehuizen waarin ze investeert. Het beleid van Achmea richt zich op naleving van internationale standaarden op het gebied van milieubescherming en behoud van ecosystemen en niet specifiek op dierenwelzijn. De productie en handel in bont en exotisch leer wordt niet als onacceptabel beschouwd. Daarom krijgt Achmea niet de maximale score voor haar beleid, wat ook doorwerkt in de beoordeling van de engagementtrajecten die de verzekeraars voert met de bedrijven waarin ze investeert;
- Aegon, ASR en NN Group scoren 'slecht' (2) voor hun beleid en de toepassing ervan. De verzekeraars krijgen de maximale score voor hun beleid: productie en handel in bont (Aegon en NN Group) en bont en exotisch leer (ASR) wordt als onacceptabel beschouwd. Desondanks investeert Aegon in vier, ASR in twee en NN Group in vijf van de zeven geselecteerde modehuizen. Zij passen niet aantoonbaar hun beleid toe om de productie en verkoop van bont en exotisch leer tegen te gaan, of, zoals bij ASR, pas wanneer de verkoop van bont en exotisch leer meer dan 10% van de omzet van de geselecteerde modehuizen betreft. Dit is voor de Eerlijke Verzekeringwijzer (EV) niet voldoende. De EV hanteert een drempelwaarde van 0% van de omzet in plaats van 10% zoals bij ASR;
- De zes overige verzekeraars met beleggingen in vier tot zes van de geselecteerde modehuizen - Allianz, APG (Loyalis), Delta Lloyd, Generali, Legal & General en Vivat Verzekeringen - scoren 'zeer slecht' (1) vanwege het ontbreken van informatie over dierenwelzijnsbeleid en/of de toepassing daarvan bij bedrijven die betrokken zijn bij de productie en handel in bont en exotisch leer.

Zie Table 1 voor een overzicht van de scores van de tien verzekeringsgroepen.

Table 1 Overzicht van de scores van de tien verzekeringsgroepen

Verzekeringsgroep		Achmea	Aegon	Allianz	APG	ASR	Delta Lloyd	Generali	Legal & General	NN Group	Vivat
# modehuizen waarin wordt geïnvesteerd		3	4	5	5	2	4	4	6	5	4
# modehuizen waarmee engagement wordt gevoerd en/of waarop stembeleid wordt toegepast		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Criterion	Maximum aantal punten										
Beleid	2	1	2	0	0	2	0	0	0	2	0
Uitsluiting	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Engagement/voting	7	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Commitment	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	10	5	2	1	1	2	1	1	1	2	1

In een groot aantal Europese landen is bontproductie bij wet verboden: Verenigd Koninkrijk (2000), Oostenrijk (2004), Kroatië (2006), Bosnië en Herzegovina (2009), Slovenië (2013), Macedonië (2014) en Wallonië (België) (2014). Ook in Nederland zal de productie van bont vanaf 2024 worden verboden, zo is eind 2012 door het Nederlandse parlement besloten en in november 2015 door het gerechtshof in Den Haag opnieuw bekrachtigd.

Een aantal nertsenhouders en de Nederlandse Federatie van Edelpelsdierenhouders vochten in 2013 het wettelijke verbod aan bij de rechter en maakten bezwaar dat ze niet voldoende schadeloos worden gesteld. De rechtbank stelde hen in mei 2014 in het gelijk en verklaarde de wet ongeldig. Echter, in hoger beroep wees het gerechtshof hun bezwaren van de hand en oordeelde dat vanwege de lange overgangperiode voldoende rekening wordt gehouden met hun belangen.

Vanwege het belang van Nederland in de wereldwijde bontproductie - na Denemarken, China en Polen is Nederland de op drie na grootste bontproducent wereldwijd - is dit verbod een factor van betekenis in de algehele uitbanning van het gebruik van bont in kleding en modeaccessoires. Nederland heeft een marktaandeel van 13% in de Europese productie van nertsbont; Europa als geheel voorziet in 50% van de wereldwijde bontproductie. Vooruitlopend op dit verbod, kunnen verzekeraars een bijdrage leveren door niet te investeren in bedrijven betrokken bij de productie en handel in bont en/of actief de dialoog aan te gaan om de productie van bont af te bouwen en hen uit te sluiten als de betreffende bedrijven weigeren om concrete stappen te zetten. Verzekeraars zouden zich daarbij niet moeten beperken tot de productie en handel in bont maar zich ook moeten richten op de productie en handel in exotisch leer.

Aanbevelingen

De Eerlijke Verzekeringswijzer doet de volgende aanbevelingen aan verzekeraars:

1. Verzekeraars dienen actief bij te dragen aan de uitbanning van het gebruik van bont en exotisch leer in kleding, schoenen en accessoires. Als investeerders dienen ze invloed uit te oefenen op de bedrijven in hun beleggingsuniversum: door tijdgebonden en resultaatgerichte engagement, stembeleid of uitsluiting;
2. Verzekeraars dienen de Vijf Vrijheden van dieren te onderschrijven en op te nemen in hun verantwoord investeringsbeleid;
3. Verzekeraars dienen de Vijf Vrijheden van dieren nader uit te werken in beleid en criteria voor sectoren waarbij dierenwelzijn een relevant onderwerp is, en in Environmental, Social & Governance (ESG) instrumenten (screening, engagement, stembeleid en uitsluitingscriteria);
4. Verzekeraars zouden beursgenoteerde modehuizen moeten stimuleren om zich aan te sluiten bij het Fur Free Retailer Programma en de lijst van Fur Free Garment Retailers als leidraad moeten hanteren voor investeringsbeslissingen in de modesector;
5. Verzekeraars dienen zich aan te sluiten bij de Business Benchmark on Farm Animal Welfare, een investeerdersinitiatief dat zich ten doel stelt om dierenwelzijn van boerderijdieren op de ESG agenda van bedrijven in de voedingssector te plaatsen. Eenmaal lid kunnen ze ervoor pleiten om ook de non-food sector in de benchmark op te nemen;
6. Verzekeraars dienen erop toe te zien dat de bedrijven waarin ze investeren zich houden aan de CITES richtlijnen over de handel in bedreigde planten- en diersoorten;

7. Verzekeraars dienen openheid van zaken te geven over de uitvoering en de resultaten van hun verantwoord beleggingsbeleid op het gebied van dierenwelzijn en over de bedrijven waarin ze investeren. In het geval van uitsluiting van bedrijven vanwege hun betrokkenheid bij de productie en handel in exotisch leer, dienen verzekeraars dit openbaar te maken.